Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 28 март 1974 йил, пайшанба ◆ № 73 (15.853). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВА А. А. ГРОМИКО Г. КИССИНЖЕР БИЛАН СУҲБАТЛАШДИЛАР

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико АҚШ давлат секретари, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер билан суҳбатларини 26 мартда давом эттирдилар.

Яқин Шарқдаги низони тинч йўл билан бартараф қилиш ишининг аҳволига, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига, шу жумладан, Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги масалани қараб чиқишга алоҳида эътибор берилди. СССР билан АҚШ ўртасидаги ўзаро муносабатларни, жумладан, савдо-иқтисодий соҳадаги муносабатларни янада ривожлантириш масалаларини муҳокама қилиш ҳам давом эттирилди. Суҳбатлар амалий конструктив руҳда ўтди.

Суҳбатларда совет томонидан — СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзолари Г. М. Корниенко, М. Д. Ситенко; Америка томонидан — АҚШнинг СССРдаги элчиси У. Стессел, давлат департаментининг масъул ходимлари Х. Сонненфельдт, А. Хартман, А. Атертон, К. Моу ва У. Хайлэнд қатнашдилар.

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛ

МИНУТЛАР ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК

«Вақтинг кетгани — нақдинг кетгани», «Йўқолган олтин топилади-ю, бой берилган вақт топилмайди» дейди халқимиз. Иш вақти — бебаҳо бойлигимиз. Жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси бу бойликни асраб-авайлаши, иш вақтидан самарали фойдаланиш тадбирларини кўриши талаб қилинади. Жонажон партиямиз XXIV съезди қўйган улкан вазифаларни муваффақиятли адо этиш учун меҳнаткашнинг энг зарур резерви — иш вақтини қадрлашимиз, унинг ҳар дақиқасини коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш манфаатларига тўла-тўкис хизмат қилдиришимиз зарур.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан руҳланган республикамиз саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг юзлаб коллективлари жамиятнинг вақт бюджетидан — иш вақтидан унумли фойдаланмоқдалар. Планларни орттириб бажармоқдалар.

Иш вақти давомида кишилар ижтимоий меҳнат масъулиятини тўла ҳис этиб, моддий неъматлар яратиш соҳасида ажойиб муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Уларнинг бу зафарлари жамият эҳтиёжини қондиришга хизмат қилмоқда. Шу боисдан ҳам иш вақтининг қадрига етиш, иш вақти имкониятларидан оқилона фойдаланиш бугунги куннинг энг муҳим вазифаларидан қилиб қўйилганлиги бежиз эмас. КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми кенг меҳнаткашлар оммасини иқтисодий тараққиёт учун курашда фаоллик, ижодкорлик кўрсатишга даъват этди. Республикамиз меҳнаткашлари партиямизнинг бу даъватига амалий иш билан жавоб бериб, иш вақтидан самарали фойдаланиш намуналарини кўрсатмоқдалар.

Бир беш йилликда икки беш йиллик нормасини бажариш ташаббускорларининг бири — Бекободдаги 16-автобазанинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли шофери Ҳабибулла Абдужабборов иш вақтидан ўринли фойдаланишга муваффақ бўлмоқда. У ўз машинасини иш шароитига мослаб, кузовини такомиллаштирди. Ўтган беш йилликда пландан ташқари 416 минг тонна юк ташиди. Меҳнат унумдорлигини 41,4 процент оширишга эришди. Тўққизинчи беш йилликнинг уч йилидаёқ беш йилликни бажариб қўйди. Автомобилдан фойдаланиш коэффициентини нормадаги 66 ўрнига 89 процентга етказди. Пландан ташқари 40 минг тоннадан ортиқ юк ташиди. Анчагина ёнилғи, шина, эҳтиёт қисмлар тежади. Мутахассисларнинг таъкидлашича, бу республика бўйича рекорд кўрсаткич. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига оширилган мажбуриятлар олиб, 1 июлгача йиллик планни бажариш ва қолган вақт ичида яна бир йил топшириғини адо этиш ҳаракатини қилмоқда. Шу тариқа ташаббускор шофер ҳозир иш вақтидан унумли фойдаланиб бир йилда икки йиллик нормасини бажариш тадбир- [illegible]

[illegible] буларди. Иш вақтининг қадрига етиб ишлаган кишигина юксак натижаларни қўлга киритиши мумкин. Бу эса оқибат-натижада корхона планларининг ошириб бажарилишини таъминлайди. Шунинг учун ҳам ҳар бир ишчи беш йиллик минутларини қадрлаши керак. Миллионларнинг шиори ана шундай бўлиб қолсин.

Термиз районидаги «Қизил юлдуз» колхози аъзолари Туроп Қулсоатов раҳбарлик қилаётган маккажўхорикорлик комсомол-ёшлар бригадаси билан фахрланишади. Ўтган йили бригада маккажўхорикорлари ҳар гектар ердан 125 центнердан сара дон олиб, юксак муваффақиятга эришдилар. Улар бу йил Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг машҳур маккажўхорикори Любовь Ли ташаббусига қўшилиб, ҳосилдорликни 140 центнерга етказишга аҳд қилдилар. Ҳозир бригадада маккажўхори экиш тезкорлик билан давом этяпти. Суратда: Туроп Қулсоатов.

И. Хўжанов фотоси. (ЎзТАГ).

ЕРГА УРУҒ ТАШЛАНДИ

ФАРҒОНА. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Фарғона районидаги «Ленинград» колхози пахтакорлари областда биринчилар қатори ерга барака уруғи ташладилар. Хўжаликнинг А. Мўйдинов, Ф. Латипов ўртоқлар бошлиқ пешқадам бригадаларда биринчи куннинг ўзидаёқ 10-12 гектар ерга чигит экилди. Моҳир механизатор А. Абдураззоқов, А. Ҳамроқулов ўртоқлар чигитнинг юқори сифатли экилишини таъминламоқдалар. Тошлоқ ва даштлик ерларда жойлашган мазкур хўжаликнинг пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 32 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилганлар.

Киров районидаги «Бешариқ» совхозининг «Победа» бўлимидаги ўртоқ О. Маматқулов бошлиқ бригада пахтакорлари ҳам районда чигит экишни биринчи бўлиб бошлаб бердилар. Пешқадам коллектив экишни икки-уч кун ичида сифатли қилиб ниҳоясига етказиш тараддудида меҳнат қиляптилар.

САБЗАВОТ, ПОЛИЗ МАҲСУЛОТЛАРИ ВА КАРТОШКА МЎЛ БЎЛСИН!

1974 ЙИЛДА РЕСПУБЛИКАМИЗ КОЛХОЗЛАРИ ВА ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИДА САБЗАВОТ, ПОЛИЗ МАҲСУЛОТЛАРИ ВА КАРТОШКА ЕТИШТИРИШНИ ҚУЙИДАГИ МИҚДОРДА КЎПАЙТИРАМИЗ.

(Минг тонна ҳисобида)

Областлар	Сабзавот	Полиз маҳсулотлари	Картошка
Тошкент	293,0	70,0	81,0
Самарқанд	162,0	58,0	40,0
Фарғона	74,0	41,5	26,0
Қашқадарё	56,1	43,5	21,9
Андижон	60,1	32,0	5,6
Бухоро	51,0	38,3	4,0
Наманган	55,7	23,0	12,0
Жиззах	20,0	55,7	13,7
Сирдарё	16,0	65,3	5,2
Сурхондарё	34,5	30,0	16,2
Хоразм	31,5	35,0	9,3
ҚҚ АССР	27,6	36,5	6,7

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИ СОСТАВИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИЛМОҚДА

26 март куни мамлакатда СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига номзодлар кўрсатила бошланди.

В. И. Ленин номли Нижний Тагиль металлургия комбинатининг тўрт мингга яқин ишчи ва хизматчиси эрталабки сменадан кейин Марказий сайлов комиссия составига ўз вакилини кўрсатиш учун тўпланди.

Обжим цехи партия ташкилотининг секретари А. П. Заморниковга сўз берилди. У коллектив номидан «1150» стани бошқармасининг бош пости оператори, фахрий металлург, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анатолий Тимофеевич Бокарев номзодини Марказий сайлов комиссияси составига кўрсатишни таклиф қилди.

Нотиқ ўз ўртоғининг юксак маданиятли одам эканлигини, ўзининг машаққатли касбига меҳр қўйган металлург эканлигини таърифлаб берди. А. Т. Бокарев масъулиятли жамоат ишини олиб боради. Ҳозир у — ВЦСПС президиумининг аъзоси, СССР Министлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасидаги Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитетининг аъзосидир.

Йиғилишда сўзга чиққан кишилар А. Т. Бокаревнинг Марказий сайлов комиссиясида Урал металлурглари номидан муносиб равишда вакиллик қилишига ишонч билдирдилар.

Бир овоздан қуйидаги қарор қабул қилинади: «СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низом»нинг 36-моддасига биноан А. Т. Бокарев тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига вакил қилиб кўрсатилсин.

Москвада маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитети Президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни шу касаба союз Марказий Комитетининг раиси М. В. Пашков очди. Кун тартибида — СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига вакил кўрсатиш масаласи бор эди. Москва Давлат Академик Малий театрининг артисти, СССР халқ артисти Е. Н. Гоголева КПСС Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири И. В. Капитоновни СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига кўрсатишни таклиф қилди.

Ҳозир бўлган кишилар бу таклифни якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг Президиуми СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига КПСС Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири И. В. Капитоновни кўрсатишга қарор қилди.

Қозоғистон ССР Кустанай область Урицкий районидаги «Тагильский комсомолец» совхозида бўлиб ўтган йиғилишда ишчи ва хизматчилар шу совхознинг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Сандибековни Марказий сайлов комиссияси составига якдиллик билан тавсия этдилар.

СССР Фанлар академияси Президиумининг СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига СССР Фанлар академияси олимлари ва ходимлари коллективининг вакилини кўрсатишга бағишланган кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисга СССР Фанлар академиясининг президенти академик М. В. Келдиш раислик қилди. У академик, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Н. Федосеевни комиссия составига кўрсатишни таклиф қилди.

Мажлис қатнашчилари академик, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Н. Федосеевни СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига кўрсатишга якдиллик билан қарор қилдилар.

Совет хотин-қизлар комитети ўз президиумининг кенгайтирилган мажлисида СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига совет хотин-қизлар комитетининг раиси, СССР космонавт-учувчиси В. В. Николаева-Терешковани кўрсатди.

Уфа нефтни қайта ишлаш заводининг коллективи ўзининг умумий йиғилишида ўз касбдош ўртоғи, катта оператор, партиясиз Н. В. Шокировни СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига кўрсатишга қарор қилди.

Ўзбекистон ССР Бухоро область Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида ишчи ва хизматчиларнинг йиғилиши бўлиб ўтди. Марказий сайлов комиссияси составига шу совхознинг бўлим бошқарувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Барноеванинг номзоди кўрсатилди.

Украина Коммунистик ташкилотидан СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси составига Украина Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари И. К. Лутак кўрсатилди.

Латвия ССР А. Упит номидаги Давлат академик драма театрининг коллективи ўз йиғилишида Марказий сайлов комиссияси составига вакил кўрсатиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Ҳозир бўлган кишилар СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати В. М. Лине номзодини кўтардилар.

Димитров номидаги Тбилиси авиация заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг умумий йиғилиши монтажчи-слесарь, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. А. Асатианини Марказий сайлов комиссияси составига кўрсатишга қарор қилди.

(ТАСС).

Суратда: слётнинг мажлислар залида.

Ш. Иброҳимов фотоси.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ МАРРАЛАРИ

НАМАНГАН, 27 март. (ЎзТАГ). Қишлоқ хўжалик ходимларининг бу ерда бўлиб ўтган область кенгаши иштирокчилари беш йиллик тўртинчи йилида пахта, ғалла, сабзавот, мева, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш юзасидан юбилей шарафига олган социалистик мажбуриятларни бажариш соҳасида область меҳнаткашлари олдида турган вазифалар тўғрисида Наманган область партия комитетининг секретари М. Обидшоевнинг докладини тинглаб, муҳокама қилдилар.

Наманган область партия комитетининг биринчи секретари М. Иброҳимов ва бошқа нотиқлар КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларини бажариш соҳасидаги амалий ишлар тўғрисида гапириб, меҳнаткашлар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан зўр ғайрат билан ишлаётганликларини уқтириб ўтдилар. Наманганликлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейи йилида Ватанга 450 минг тонна «оқ олтин», 125 минг тонна ғалла, 130 минг тоннадан кўпроқ сабзавот, картошка ва узум топшириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш иштиёқи билан ишламоқдалар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

БУГУНГИ ШОГИРД — ЭРТАГА НОВАТОР

27 март куни Тошкентдаги А. Навоий номли театр залига ҳунар-техника билим юртлари талабаларининг вакиллари келишди. Улар ўзларининг энг муҳим ишларини муҳокама қилиш, иш тажрибасини баҳам кўриш, келгусидаги вазифаларини белгилаб олиш учун бу ерга тўпланишди. Умумий таълим мактаблари ҳам ўз делегатларини юборишди. Шу мактабларнинг ўқувчилари ҳар йили ўқиш учун билим юртларига кўплаб кирадилар. Слёт ишида ишлаб чиқариш новаторлари, завод ва фабрикаларнинг директорлари, партия ва комсомол ходимлари иштирок этдилар.

Слётни Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғафуржонов кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг слётга йўллаган табрикномасини мажлис аҳли қарсаклар билан кутиб олди. Бу табрикномани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин ўқиб берди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг раиси П. Қ. Қаюмов доклад қилди.

Слёт қатнашчилари партия ва ҳукумат ҳунар-техника таълимини ривожлантириш тўғрисида, халқ хўжалиги учун малакали кадрлар тайёрлаш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари тўғрисида мамнуният билан гапирдилар. Ҳозир республикамизда салкам 200 та ўқув юрти бўлиб, уларда йигит ва қизлардан 70 мингдан кўпроқ киши ўқимоқда ва ишчилик касбкорини эгалламоқда. 52 та билим юрти касб эгаллаганлик тўғрисида гувоҳнома билан бир қаторда ўз шогирдларига ўрта маълумот олганлик ҳақида аттестат ҳам бермоқда.

Сўзга чиққан нотиқлар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати бўлғуси мутахассисларнинг ўқишга бўлган ҳавасини ва активлигини ошириб юборганлиги тўғрисида гапирдилар. Ҳунар-техника билим юртларининг коллективлари барча меҳнаткашлар билан биргаликда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани тобора кенгайтирмоқдалар. Улар КПСС XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми талаблари асосида ҳунар-техника таълими системаси олдида турган масъулиятли вазифаларни шараф билан бажаришга қатъий бел боғлагандирлар.

Республикадаги ҳунар-техника билим юртлари қишлоқ хўжалиги учун ҳар йили минглаб мутахассислар тайёрлаб чиқаришади. Ҳозирги вақтда Ўзбекистондаги қишлоқ механизаторларининг қарийб 40 проценти ана шу билим юртларини битириб чиққан кишилардир. Улар орасида «зангори кемалар»нинг Турсуной Охунова, Шоймардон Қудратов ва бошқа шу каби донгдор капитанлари бор.

Слётда Ўзбекистон ССР маориф министри С. Ш. Шермуҳамедов нутқ сўзлади.

Слёт ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этди.

Ўқиш аълочиларига, ишлаб чиқариш пешқадамларига, ёшларнинг энг яхши устозларига Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг ва республика Маориф министрлигининг фахрий ёрлиқлари топширилди.

Слёт қатнашчилари Ўзбекистондаги барча ўқувчиларга мурожаат қабул қилиб, республика йигит ва қизларини билим юртларининг шогирдлари сафларига қўшилишга, кекса авлоднинг меҳнат эстафетасини муносиб равишда олиб боришга даъват этдилар.

(ЎзТАГ).

«Космос-637» парвозда

ТАСС АХБОРОТИ

1974 йил 27 мартда Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-637» учирилди.

Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган айланма орбитага чиқарилди:

— ер сатҳидан узоқлиги 35.600 километр;

— экватор текислигига оғиши — 0,25 градус;

— айланиш даври 23 соат 46 минут.

Йўлдош бортидаги ва ердаги аппаратлар системаларининг иши тўғрисида телеметрик ахборотни ва орбита параметрларининг аниқ ўлчовини бериб туриш ва қабул қилишни таъминлади.

Олинган ахборот координациялаш-ҳисоблаш марказида ишлаб чиқилмоқда.

ДИРЕКТИВА ИНШООТЛАРИ ЙЎҚЛАМАСИ

„ДАРЁЛАР“ ТУТАШГАН ЖОЙДА

27 март куни эрталаб Қорақумнинг марказида, Шоҳлик—Хива газопроводининг 269-километрида «дарёлар» туташди: магистраль газопроводнинг охирги чоки пайвандланиб бўлди. Охирги пайвандлашнинг ўзига хос рамзий мазмуни ҳам бор. [illegible]

[illegible] «МАЗ-543» [illegible]

[illegible] «Средазнефтегазстрой» [illegible]

Вера Литвинчук Тошкентдаги «Средазнефтегазстрой» трестининг [illegible]

Шу тариқа Ўрта Осиё — Марказ газопроводининг Шоҳлик — Хива участкасидаги [illegible] 468 километрлик газопровод [illegible]

А. НИЗОМХЎЖАЕВ.

Урта Осиё — Марказ газопроводи қурилишининг яна бир участкасида пайвандлаш ишлари тугалланди. Суратларда: (чапда — юқоридан пастга) — пешқадам қувур пайвандловчилар Николай Барушко, Валентин Яворский, Алексей Нечаев. Ўнгда: шу участкада сўнгги қувурни пайвандлаш. Пастда: охирги қувурни ётқизиш.

Автор фотолари.

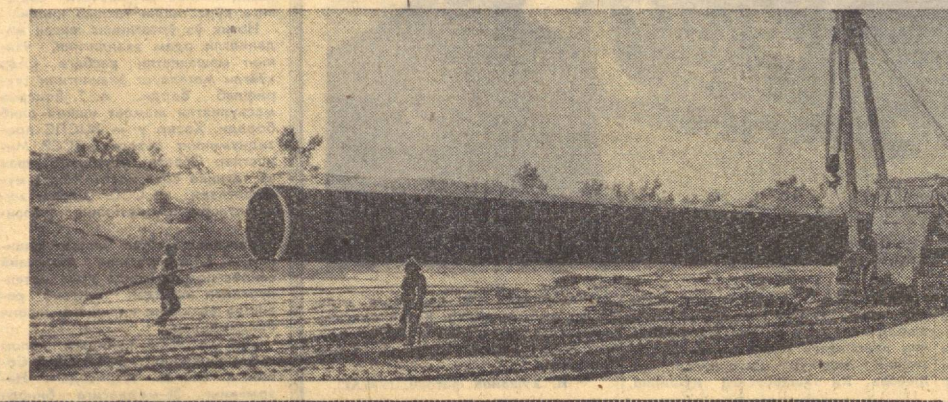

Матбуот обзори

ГАЗЕТА ВА ЯНГИ ИНСОН КАМОЛОТИ

КПСС Программасида таъкидланганидек, янги одамнинг вояга етиши коммунизм қурилишида актив иштирок қилиш жараёнида, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётда коммунистик асосларни ривожлантириш жараёнида партия, давлат ва жамоат ташкилотлари олиб борадиган бутун тарбиявий иш системасининг таъсири остида юз беради. Бунда матбуот, радио, кино ва телевидение муҳим роль ўйнайди.

Партия Программасида ва КПСС XXIV съезди қарорларида илгари сурилган бу актуал масалага «Хоразм ҳақиқати» газетасида салмоқли ўрин берилмоқда. Кишиларнинг коммунистик онглилигини ўстириш, уларда коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принципларини шакллантириш соҳасида газета муайян ишларни амалга оширяпти.

Партия ташкилотларининг омма ўртасидаги сиёсий-тарбиявий иши, кишилар ўртасидаги муносабатларда, меҳнатда ва турмушда коммунистик ғоявийликни қарор топтириш, ҳар томонлама етук, янги инсонни тарбиялаш масалалари анча кенг ёритиляпти, энг яхши тажрибалар оммалаштирилмоқда. Кишилар онгидаги ва хулқ-атворидаги эскилик сарқитларига қарши курашишда ҳам газетанинг таъсирчанлиги, жанговарлиги диққатга сазовордир.

Газетанинг 1973 йил 5 июль сонида «Мусобақанинг самарадорлиги учун» сарлавҳали мақола босилган. Унинг автори экскаваторчилар бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати И. Оллоёров кишиларнинг меҳнат активлигини оширишда, юксак унумдорликка эришишда мусобақанинг роли тўғрисида гапириб, айни вақтда мусобақани ташкил этишни такомиллаштириш ҳақида конкрет мулоҳазаларини баён қилган. 14 августда ҳамда 1974 йилнинг 18 январида берилган «Мусобақа даврасн» деган саҳифа ва подборкада ҳам Хоразм областининг Урганч ва Туркманистон ССРнинг Тошховуз шаҳарлари саноат ходимлари ўз тажрибаларини ўртоқлашганлар. Меҳнатга коммунистик муносабатни тарбиялашда мусобақанинг қудрати ёрқин кўрсатиб берилган.

«Сиёсий-тарбиявий ишлар — ютуқлар мезони» (1973 йил, 7 август) сарлавҳали мақола Гурлан районидаги «Коммунизм» колхози партия комитети фаолиятига, «Оммавий-сиёсий пропагандани такомиллаштирайлик» (1973 йил, 11 сентябрь) сарлавҳали мақола меҳнаткашлар ўртасида ғоявий-сиёсий тарбия ишлари савиясини ошириш масаласига бағишланган. Бу мақолалар тарбиявий ишдаги ибратли тажрибаларни умумлаштирганлиги билан характерлидир.

Партия ташкилотлари кишиларни халқлар дўстлиги ва интернационализм, коллективизм ва инсонпарварлик руҳида тарбиялашга катта эътибор бермоқдалар. Бу муҳим мавзу «Хоразм ҳақиқати» газетасида ўз ўрнини эгаллаяпти. 1973 йил 28 августда берилган «Бизлар — интернационалистлармиз» деган саҳифа Туямўйин гидроузели қурувчилари ҳаётига ва меҳнатига бағишланган. Ундаги хабар ва мақолаларда халқлар дўстлигининг қудратли кучи ҳақида ҳикоя қилинади. Вақти-вақти билан берилаётган ёшлик саҳифаларида ватанпарварлик, интернационализм ғоялари ўз ифодасини топмоқда.

Газета саҳифаларида коммунистик тарбия ва янги инсон камолоти тўғрисида бир мунча материаллар берилаётганлиги яхши. Аммо бу фактдан ана шу ҳаётий муҳим масала талаб даражасида ёритилаётир, деган хулоса келиб чиқмайди.

Партиямизнинг асоси бўлмиш бошланғич партия ташкилотларининг сиёсий-тарбиявий ишни уюштириш борасида тўплаган бой тажрибалари, идеология фронти жангчиларининг жўшқин фаолияти тўла қамраб олинмаётир. Кейинги ойларда агитатор, сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчиларнинг ишлари чуқурроқ таҳлил қилинган мақолалар деярли берилмаган. Айниқса пропагандистлар ва лекторларнинг фаолияти ҳақида газетада кўзга кўринарли материал учрамайди. Баъзан эса таъсирсиз, юзаки хабарлар босилади.

Газетанинг 1973 йил 25 октябрь сонида «Пропаганда — кундалик иш» рубрикаси остида «Мақтовга муносиб» сарлавҳали материал босилган. Унда агитатор С. Раҳимов ҳақида мақтов сўзлар кўп, аммо конкрет тажриба кўрсатилмаган. Фактсиз, умумий жумлаларда агитатор мадҳ қилинади, холос. Бу тариқа умумийлик, қуруқ баён ва юзакичилик ўтган йил 30 августдаги «Агитатор бурчи», 4 октябрдаги «Лекция пропагандаси» сарлавҳали бош мақолаларда ва 1974 йил 1 мартдаги «Ягона, аҳил оилада» деган мақолада ҳам учрайди.

Ахлоқ ва тарбия мавзуидаги айрим материаллар қунт ва маҳорат билан ишланмаганлиги, фактлар чуқур таҳлил қилинмаганлиги сезилиб туради, чалкаш жумлалар унинг қимматига путур етказади. Бу ўринда «Янги анъаналарга йўл очиб» (1973 йил, 3 август) сарлавҳали мақолани мисолга келтириш мумкин. Салмоқли ўринни эгаллаган бу мақола мазмунан саёз, жумлалар пойма-пой. Мана, бир жумла: «Биз ҳамиша янги урф-одатлар, анъаналар тарафдоримиз. Бироқ, орамизда эскилик сарқитларига, айниқса диний ақидаларга, жин, арвоҳларга ишонувчилар ҳам топилиб қолади... Райондаги 600 дан зиёд ўқитувчи, 50 га яқин врач, 230 нафар «Билим» жамияти аъзолари, штатсиз лекторлар, агитаторлар, сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчилар янги анъаналарни тарғиб қилиш билан эскилик сарқитларига қарши тушунтиришнинг хилма-хил формаларидан фойдаланмоқдалар».

Бундай умумий, қуруқ сўзлар, рақамлар газетхонни зериктиради, холос. Бир жойда эса: «Уларнинг бирлари авлиё тути устида, иккинчилари табибларга қаратган беморлар билан иш олиб бормоқдалар», деган ғализ жумла ҳам борки, бу ўта ҳафсаласизлик маҳсулидир.

Ахлоқ мавзуидаги танқидий материаллар ва фельетонларнинг кўпчилиги оила муносабатлари, эр-хотин можароси доирасидан четга чиқа олмаётир. Улардаги асосий нуқсон шундаки, ахлоқий бузуқ киши танқид тиғи остига олинади-ю, уни қаттиқ қоралаш билан чекланилади. Бундай хунук ходисанинг сабаблари очиб берилмайди, номуносиб хулқ-атвори учун қораланган кишига коллектив ва жамоат ташкилотларининг тарбиявий таъсири, маънавий масъулияти ҳақида гап очилмайди. Масалан, 1973 йил 13 сентябрь сонида босилган «Номус ўғриси» сарлавҳали мақолада ва шу мақола тўғрисида газетхонларнинг мулоҳазаларида ахлоқий нопок одам ғазаб билан қораланади. Ахир, у, коллективнинг бир аъзоси-ку, у билан ёнма-ён ишлаётган кишилар, жамоатчилик наҳотки воқеадан бехабар бўлсалар?! Газета бу ҳолатни четлаб ўтган.

Умуман, ахлоқ-одоб мавзуи газетада онда-сонда кўринади. Совет кишисининг фазилатлари ёрқин лавҳаларда очиб берилмаётир. Маънавий бойликни, ахлоқий покликни ва жисмоний камолотни ўзида гармоник ҳолда мужассамлаштирган янги одамнинг ажойиб хислатлари, ишлари ва ўйлари тўғрисида ҳикоя қилиб берадиган қизиқарли материаллар газетада мунтазам ёритилмаяпти.

Кези келганда, ёш авлодни тарбиялаш ва мактаб-маориф, китоб пропагандаси, клублар, кутубхоналар, халқ университетлари фаолияти, турмуш маданияти масалалари газета саҳифаларида яхшироқ ёритилиши зарурлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Бутун республикамиз, шу жумладан, Хоразм области меҳнаткашлари ҳам Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллигига қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар. Эллик йил ичида босиб ўтилган шонли йўл—буюк жасорат, улкан ғалабалар йўлидир. Юз берган тарихий ўзгаришлар, амалга оширилган улуғвор ишлар жараёнида юксак онгли, ғоявий эътиқодли янги инсон ўсиб етишди. Ана шу баркамол инсон очерк ва лавҳаларимиз, ҳикоя ва мақолаларимизнинг қаҳрамони бўлмоғи лозим. У ўз ички дунёсининг бутун гўзаллиги билан бошқаларга намуна қилиб кўрсатилиши керак. Газета янги кишини тарбиялаш ва вояга етказиш соҳасидаги ишларни ҳозирги даврнинг конкрет вазифаларига боғлаган ҳолда кенг ва чуқур ёритиб бориши керак.

ЧИНИҚИШ МАКТАБИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КПСС XXIV съезди ҳужжатларида партиянинг кучи коммунистларнинг ғоявийлиги, активлиги ва фидокорлигидадир, деб таъкидланган эди. Фарғона область партия ташкилоти коммунистларнинг ва партиясиз активларнинг ғоявийлигини тинмай ошира боришга алоҳида эътибор беряпти. Областда ҳар ҳафтанинг жума куни партия ва комсомол сиёсий маорифида ўқиш куни деб белгиланган. Шу куни барча ишлаб чиқариш корхоналари, қурилиш ташкилотлари, колхоз ва совхозларда кишилар навбатдаги машғулотларга тўпланиб, ўзларининг сиёсий билимларини оширадилар.

Область меҳнаткашлари ўртасида сиёсий билим олишга бўлган қизиқиш тобора ошиб боряпти. Буни қуйидаги рақамлардан ҳам кўриш мумкин: ўтган йили партия ва комсомол сиёсий маорифи системасида 120 минг киши таълим олган бўлса, бу йил 186 минг киши машғулотларга мунтазам қатнашмоқда. Сиёсий маориф шохобчалари ҳам анча кенгайди. Ҳозир областда 384 жойда бошланғич, 1381 жойда ўрта, 579 жойда эса сиёсий ўқишнинг олий звеноси иш олиб бормоқда.

Машғулотларнинг таъсирчанлиги ва самарадорлиги пропагандистларнинг маҳоратига, уларнинг чуқур билимга эга бўлишига боғлиқдир. Ана шу сабабли биз бу йил пропагандистлар сафига кўпроқ олий маълумотли, малакали мутахассисларни тортишга алоҳида эътибор бердик. Бу йил кишиларга сиёсий таълим бераётган 3546 пропагандистнинг асосий қисми олий маълумотли мутахассислардир.

Область партия ташкилотлари пропагандистларнинг маҳоратини ошириш, уларга ҳар томонлама ёрдам беришга эътиборни кучайтирмоқда. Айниқса пропагандистларнинг штаби ҳисобланадиган область партия ташкилотининг сиёсий маориф уйи янги биносининг ишга туширилиши бу соҳада катта воқеа бўлди. Сиёсий маориф уйида пропагандистлар ўзлари учун зарур бўлган ўқув қўлланмаларини, зарур маслаҳатларни ўз вақтида олишлари учун ҳамма шароит яратилган. Бу ерда пропагандистлар учун алоҳида кутубхона ишлаб турибди. Методика кабинетлари уларнинг хизматига доим тайёр. Бу ерда пропагандистларнинг семинарлари мунтазам ўтказилиб турилади. Уларнинг малакасини ошириш доимий семинарлари ва ўзаро тажриба алмашиш айниқса пропагандистларнинг маҳоратини тинмай такомиллаштиришда муҳим роль ўйнамоқда.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари жойларда машғулотларнинг юқори савияда, тингловчиларнинг актив иштирокида ўтишини таъминлаш мақсадида бу ишни ўз назоратлари остига олганлар. Ҳар жума куни шаҳар ва район партия комитетлари ходимлари корхона, ташкилот, колхоз ва совхозларда бўлиб, машғулотларга қатнашадилар, уларни чуқур таҳлил этадилар.

Область партия ташкилоти коммунистларга ва барча меҳнаткашларга сиёсий таълим беришнинг аҳволини бир неча марта бюро мажлисларида муҳокама қилди. Ўтган машғулотлар ҳақида асосан яхши фикрдамиз.

Айниқса Киров районидаги Киров номли совхоз партия ташкилотининг амалга ошираётган ишлари ибратлидир. Хўжаликдаги барча коммунистлар ва партиясиз активлар сиёсий ва иқтисодий таълимнинг турли звеноларига тортилган. Киров район партия комитети бюроси яқинда совхоз партия ташкилотининг ҳисоботини тинглади. Шуниси қувончлики, хўжаликда машғулотлар белгиланган кун ва соатда бошланади. Пропагандистлар шу куни машғулотларга пухта тайёргарлик билан келадилар. Улар ўтилаётган мавзуларни совхоз ишлаб чиқариши билан боғлаб олиб борадилар. Машғулотларда шунингдек тингловчилар ҳам сўзга чиқиб, ўзлари ишлаётган бригада, чорвачилик фермаси, совхоз устахонаси мисолида ўтилган темани қандай ўзлаштирганликларини намойиш этадилар.

Хўжаликда машғулотлар ўтадиган хоналар зарур ўқув қўлланмалари, совхоз ишлаб чиқаришига доир диаграммалар билан жиҳозланган. Тингловчилар ўтилаётган мавзу юзасидан мунтазам конспект олиб борадилар. Бошланғич партия ташкилоти ўз навбатида пропагандистларнинг маҳоратини ошириш юзасидан кўпгина ибратли ишларни амалга оширмоқда. Бу ерда ҳар ойда бир марта пропагандистлар тўпланиб, ўзаро тажриба алмашадилар, ўтиладиган темалар юзасидан баҳслашиб, маҳоратларини ошира борадилар.

Яқинда совхоз партия комитети аъзолари машғулотларда қатнашиб ва уни чуқур таҳлил этиб, пропагандист Ориф Темировнинг айниқса яхши ишлаётганини қайд этдилар. О. Темиров олий маълумотли иқтисодчи, республикада хизмат кўрсатган экономист. Унинг яхши фазилати шундаки, у жуда кўп ўқийди, такрорлайди. Совхознинг ҳар бир бўлими, ҳар бир бригадасининг иқтисодий кўрсаткичлари билан яқиндан таниш. Бир бригадада ҳосилдорлик 40 центнерга етгани ҳолда, қўшни бригадада нима учун ҳар гектар ердан 34 центнердан пахта етиштирилганлигини машғулотларда жонли мисоллар, чуқур иқтисодий таҳлиллар асосида тингловчиларга тушунтириб беради. Бундай машғулотлар кишилар онгида чуқур из қолдирмоқда. Улар машғулотлардан руҳланиб, камчиликларни тезроқ тугатиш, ҳосилдорликни кўпайтириш учун кураш олиб бормоқдалар.

Фарғона уйсозлик комбинати бошланғич партия ташкилоти сиёсий ва иқтисодий билимларга қизиқиши зўр бўлган барча ишчи ва ходимларни партия ва комсомол сиёсий маорифи системасига тўла жалб этди. Бу ерда уч жойда марксизм-ленинизм асослари мактаби, 14 жойда коммунистик меҳнат мактаби, бир жойда бошланғич сиёсий мактаб ҳамда халқ университетининг иқтисодий билимлар факультети иш олиб бормоқда. Комбинат директори П. Заичко, бош инженер М. Панферов энг тажрибали пропагандистлардир. Улар ҳар бир машғулотнинг юксак савияда ва таъсирчан ўтишига эришмоқдалар.

Фарғона область партия комитети бюроси Марғилон ипак комбинати партия комитетининг ҳисоботини муҳокама қилиб, бу ерда коммунистларнинг ва барча меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий билимини ошириш учун кўпгина тадбирлар амалга оширилаётганлигини таъкидлади. Фарғона ёғ-мой комбинати инженери В. Фарҳодий, Қува пахта тозалаш заводи директори М. Ҳомидов, Тошлоқ районидаги «Ленинград» колхозидан Х. Ғафуров кўп йиллик пропагандистлик тажрибасига эга бўлган, кишиларни ғоявий чиниқтириш учун бутун куч ва билимларини бағишлаётган таъсирли ва жанговар сўз соҳибларидир. Уларга Фарғона областининг энг яхши пропагандистлари деган фахрий ном берилди. Бу пропагандистларнинг тингловчилар ўртасида обрў-эътибори ортиб бораётганининг сабаби шундаки, улар ўтилаётган ҳар бир мавзуни турмуш билан, колхоз, совхоз ва корхона фаолияти билан боғлаб ифодалайдилар. Чуқур таҳлил, иқтисодий анализ машғулотларнинг самарадорлигини оширяпти.

КПСС Марказий Комитети декабрь (1973 йил) Пленуми қарорлари ва Марказий Комитетнинг партияга, совет халқига Мурожаати партия ва комсомол маорифининг барча звеноларида чуқур ўрганилди. Область меҳнаткашлари партия даъватига жавобан кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Бу йил улар 600 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этишга, бошқа йиллардагига қараганда кўпроқ саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга қарор қилдилар. Ҳамма ерда тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йили план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун кураш авжига чиқди. Бу вазифаларни амалга оширишда ғоявий фронт жангчилари ҳам ўзларининг самарали ҳиссаларини қўшмоқдалар, жанговар, таъсирчан ва оташин сўзлари билан область меҳнат аҳлини янги-янги муваффақиятларга даъват этмоқдалар.

Р. ҚОСИМОВА,
Фарғона область партия комитетининг секретари.

ХУШ хабарлар

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МУХБИРЛАРИДАН

ЗОМИН. Район меҳнаткашлари баҳорги ғалла экишни беш иш кунида тугалладилар. Умумий ғалла майдони 80 минг гектарга етказилди. Бу пландагидан 20 минг гектар, ўтган йилдагидан 7 минг гектар кўп. Механизаторлар яна 4 минг гектар ерга ғалла экиш мажбуриятини олдилар. «Ударник», 2-«Зомин» совхозларида ғалла экиш ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказилди.

* * *

УЧҚЎРҒОН. Ленин номли колхоз маккажўхорикорлари районда биринчи бўлиб экишни тугалладилар, катта майдонларга барака уруғи қадалди. Э. Соатқулов бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 100 центнердан маккажўхори дони олишга қарор қилдилар.

* * *

СВЕРДЛОВ. Район хўжаликларида беда экиш тугалланмоқда. Навоий номли, Охунбобоев номли, «Ўзбекистон» колхозларининг бедакорлари биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар. Гектаридан 120 центнердан маккажўхори дони, 600 центнердан кўкпоя олиш учун курашаётган «Ўзбекистон» колхозининг Б. Муродов бригадасида маккажўхори экиш меъёрига етказилди.

* * *

ОКТЯБРЬ. Ҳамид Олимжон номли 31-қўриқ совхози беданорлари 100 гектар майдонга уруғ сепдилар. Бедазорлар шу йилнинг ўзида 240 гектарга кенгайтирилади. Шунингдек, совхозда 110 гектар майдонга маккажўхори, 20 гектар ерга сабзавот экинлари уруғи экилди.

АЛЕКСАНДР ФАДЕЕВ НОМИДАГИ МЕДАЛЛАР

СССР Министрлар Совети атоқли совет ёзувчиси А. А. Фадеев номида медаллар таъсис этди. Бу медаллар ўз социалистик Ватанининг ҳимоячиси — совет халқининг қаҳрамонона зафарларини акс эттирувчи бадиий адабиёт асарлари, мамлакатимиз Қуролли Кучлари тарихи ва ҳозирги ҳаётига бағишланган асарлар яратган авторларга ҳар йили бериб турилади.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретариати Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармаси билан биргаликда А. А. Фадеев медали билан мукофотланган дастлабки совет ёзувчиларининг номларини кўрсатди. «Улар Ватан учун жанг қилдилар» романининг турли йилларда эълон қилинган боблари учун М. А. Шолоховга Олтин медаль берилди. Кейинги йиллардаги шеърий асарлари ва публицистик мақолалари учун А. А. Сурков Олтин медаль билан мукофотланади.

Улуғ Ватан уруши тўғрисида ёзилган «Танклар ромб шаклида боряпти» ва «Севги масофалари» асарлари учун А. А. Ананьевга ҳамда «Дапалар» романи учун В. А. Кондратенкога Кумуш медаллар берилди.

А. А. Фадеев номидаги медаллар берилаётганида ҳарбий-ватанпарварлик мавзуида ёзувчи адибларнинг ижодий фаолияти билан жамоат фаолияти мажмуи назарда тутилади. Республикалар Ёзувчилар союзи билан ҳарбий округлар ва флотларнинг сиёсий бошқармалари биргаликда мукофотларга номзодларни кўрсатадилар.

(ТАСС мухбири).

ШАҲРИСАБЗ ДЎППИСИ —МЕХИКОДА

Кўпгина халқаро кўргазмаларда ўзининг «Санама», «Чизма» дўппилари ва гулдор гиламлари билан қатнашиб машҳур бўлган «Ҳужум» бадиий фабрикасининг чеварлари яна бир янги савдо кўргазмасида иштирок этадилар. Улар шу йилнинг август ойида Мексиканинг Мехико шаҳрида очиладиган совет савдо-саноат кўргазмасига ана шундай дўппилардан жўнатдилар.

Б. НОМОЗОВ.

БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР КИТОБЛАРИ БУТУНИТТИФОҚ ҲАФТАЛИГИ

Юрий ЯКОВЛЕВ

МУҲАББАТ ТЕНГЛАМАСИ

ҲИКОЯ

Баҳорги ҳалқобларнинг бети енгил муз билан қопланган. Улар оёқларинг остида ёқимли қисирлашади. Муз синади. Сув атрофларга сачрайди. Қуёш қиздирганда биллурдай қорнинг бағрида кўз илғар-илғамас ёриқчалар ҳосил бўлиб, улардан кўклам томирида уйғонган қон—илк қор сувлари оқа бошлайди .

Шундай кунларнинг бирида ошнам уйланиш истаги борлигидан дил ёриб қолди. Мен, энди унинг ҳаётида бахтли дамлар бошланади, деб ишондим. Лекин янглишган эканман. Дўстим тамоман бошқача бўлиб қолди. Унинг феъли айниб, ҳардамхаёл, юриш-туриши шубҳали бўлиб қолди.

— Уйланишга аҳд қилдингми?— сўрадим мен.

— Ҳа... Лекин...

— Қарор қилган бўлсанг, «лекин»га бало борми?

— Қўшним проводникнинг қизига уйланди.

— Хўш, нима бўпти?

— Унинг ошқозон яраси бор. Гап бунда ҳам эмас. Гап шундаки, қиз қўшнимнинг бор бисотини олиб қочиб кетди... Ана, шундан кейин уйланиб кўр!

—Унинг ошқозон яраси билан нима ишинг бор... Проводникнинг қизини ҳам қўятур, — дедим мен. — Ёки қайлиғинг сенга...

Ошнам қўл силтаб, гапимни чўрт кесди. Унинг чеҳраси қордай оқарди. Сўнг ўтдай қизарди. Ниҳоят:

— Тасаввур қилиб кўр! У шунақаям бежиримки..., — деди.

— Ахир, сен ўзинг...

— Шошма, шошмай тур. Мен уни қанчалар севишимни билганингда эди.

— Бўлмаса уйлангин!

— Уйланаман.

Унинг овозида шундай матонат бор эдики, мен дўстимнинг тимсолида ҳозир бўлажак қайлиғини ўғирлаб келиш учун тройкасини йўлга шайлаган эпчил гусарни кўргандай бўлдим.

Жуда қатъиятли эди! Бироқ, эртасига у менинг ёнимга яна маъюс бир ҳолатда келди.

— У бассейнга бориб тураркан, — деди дўстим.

— Жуда яхши, — дедим завқланиб, — тобланаверсин.

— Тобланаверсин? — Дўстимнинг чеҳраси оқариб кетди. — Ахир у ерда эркаклар чўмиладику.

— Нима бўпти? Эркаклар... кўчада ҳам сероб-ку.

Ошнам бошини чайқади. Унинг кўзларида ўт сўнган эди.

— Агар у мени севса, бассейнга бормас эди!

Лекин можаро шу билан тугамади. Орадан бир неча кун ўтиб, ошнам тун пайтида ҳузуримга шошилиб кириб келди. Унинг қўллари қалтирар эди.

— Ҳозир... Телефонда у мени... Толя деб атади.

Ошнамнинг оти эса Коля эди.

— Хўш, хўш? — Ҳеч нарсага тушунолмай сўрадим мен

— Демак, унинг қандайдир Толяси бор! Унинг эс-ҳушида доимо ўша Толя. Балки ухлаганида ҳам унинг номини айтиб шивирлар? Толя!

— Билмайман, эшитмаганман,— қўрс жавоб бердим мен. — Лекин ҳар қандай одамнинг ҳам номини тилга олавериш мумкинку.

— Мумкин деяпсанми?! Ахир у мени Серёжа деб атамади-ку!

— Сен енгил тортармидинг?

Ошнам менга хомушлик билан юзланди. Бошқа бирон нарса демай чиқди-кетди. Мен бир аҳволга тушиб қолдим. Унга ачинишимни ҳам, койишимни ҳам билмасдим. Унга қандай ёрдам бера олишим мумкин?

Кўклам ҳалқоблари кун сайин кўпайиб борарди. Ҳар бир ўйдим-чуқурда сув тўпланиб, уларда осмон жилваланарди. Ҳалқоблар тунда бамисоли ёпилиб, кундузлари эса очиларди. Оёқлар остида музлар қисирламасди. Уларни қуёш эритиб юборган эди.

Менинг ошнам эса одамларга югургани-югурган. У ҳамма танишларига дил ёрарди. Ва ҳар гал ўз ҳасратларини:

— У мени севади деб ишонасизми? — деган савол билан хотималарди.

— Йўқ, сен ўзинг ўйлаб кўр, — деди у бир гал менга. — Мен унга телефон қиламан, у эса менга нуқул: «Беш минутдан кейин телефон қилгин. Мен ҳозир чўмиляпман» дегани-деган.

— Ахир у чўмилиши керакми-йўқми! — дедим жаҳлим чиқиб.

— Чўмилиши керак, — тўнг овоз билан жавоб берди ошнам.— Лекин у мени жилла севса, душни ҳам йиғиштириб қўяр эди! Нима дейсан, у мени севармикан?

Гап шу ерга етганда сабр-косам тўлиб бақирдим:

— Йўқ, у сени севмайди!

— Мана, кўряпсанми! — Ошнам назаримда хурсанд бўлиб кетгандай туюлди менга. Лекин шу лаҳзадаёқ унинг чеҳрасини булутлар қоплаб олди. У менга кўзлари чақнаб, еб қўяман дегандай қаради. Бундан менинг пешонам баттарроқ тиришди.

— Сен ўз мижғовлигинг билан унинг жонига теккансан. Агар очиғини билмоқчи бўлсанг, у бошқа бировни севади. Толяни ёки қандайдир Сергейни севади.

Мен уни адойи тамом қилиб қўйгандим! Менинг кўз ўнгимда Коля шалвираб, тутдай тўкилиб қолди. Бир пастда у Колянинг ўзи эмас, балки унинг соясига айланиб қолгандай эди. Бу соя менинг уйим остонасини оҳиста тарк этиб, илиқ март кунининг туманларига сингиб кетди. Кейин мен унинг ўз муҳаббатининг предмети — Таняга кўнгил сирларини ошкор этиш учун равона бўлганлигини эшитдим.

— Менинг энг қалин ошнам (бу мен) айтдики, сен мени севмас эмишсан, — дебди ошнамнинг сояси ўз муҳаббат предметига.

— Сенинг энг яхши ошнанг (яъни мен) аҳмоқ экан, — жавоб берибди Таня.

— Йў-ўқ, жуда сезгир одам. Унинг гаплари тўғри бўлса керак...

— Сен унга эмас, ўз кўнглингга қулоқ солиб кўргин. Менимча, сенинг тобинг қочган.

— Ҳа, мен касалман. Мен кечиб бўлмас севги дардига мубтало бўлганман.

Таня бошини чайқайди. Унинг ёнига бурилиб қолган галстугини тўғрилаб қўяди. Ва бошқа ломмим демайди.

О, бу баҳорий ҳалқоблар! Уларнинг сийнасидан муз кўчар экан, бу ҳалқоблар кўм-кўк осмон парчасидай туюлади сизга. Бу ҳалқоблар ниҳоятда кўп, улар бир-бирига қўшилиб, бамисоли улкан кўк денгизга айланади. Менинг ошнам лоқайд бир қиёфа билан кетиб борарди, у йўл танламасди. У шаҳарнинг бу кўм-кўк денгизига чўкиб кетаётгандай эди.

Шу пайт унинг рўпарасидан бир бола чиқиб қолди. Бола қуруқ асфальт йўлда, бамисоли денгиз соҳилида турар эди. Лаблари дўрдайган, қулоқлари катта-катта, пешонасига тушиб турган малла сочлари сийрак, қаншаридан сузиб тушган бурунлари тўмтоқ. Бола қуёшга кўзларини қамаштириб қараб турар, ким-кимни енгади дегандай, ундан кўзини олмасди. Унинг қўлларида оппоқ бўр бўлаги бор эди. Шундоқ ёнидаги нам асфальтда, гўё синф доскасига ёзилгандай, қуйидаги сўзлар битилган эди.

Коля+Таня=Севги

Менинг ошнам болага тўқнашди, кейин муҳаббат тенгламасини ўқиб кўрди. Қовоқларини солиб:

— Сен ёзганмисан? — деб сўради.

— Мен... Нима қипти ёзсам?

— Ким сенга айтди? — қатъий оҳангда сўради Коля.

— Ўзим биламан, — жавоб берди бола ва унинг кўзларида шўхчанлик жилваланди.

Унинг оёқлари чалкашиб кетди. Боланинг жиққа ҳўл ва ифлос ботинкаси «Севги» сўзининг ёнида пайдо бўлганди. Ошнам афтини бужмайтирди. У «Шошма» дегиси келди-ю, лекин ўзини тутди. Бола яна учи тўмтоқ бурнини қуёшга қаратди. Коля ҳам илиқ шуълаларни ҳис қилиш учун осмонга қаради.

— Тўқиб чиқаргансан! — сўради боладан ошнам ҳамон қуёшдан кўз олмай. — Ҳеч нарса билмайсан-у, ёзаверасан. Сен мени танийсанми?

— Танимайман.

— Таняни-чи?

— Таняни танийман! Нега танимас эканман?!

«У қуёш билан қандай қилиб шунча вақт кўз уриштириб тура олар экан». Коля тоқат қилаолмай юзларини кундан ўгирди.

— Билмас эконсан нега мени ёзасан, — таъна билан сўради у боладан.

— Сизни билмайман, севги тўғрисида эса биламан! Боланинг овози шундай бир ишонч билан жаранг берар эди-ки, Колянинг юраги ҳаприқиб кетди. У шиддат билан сўради:

— Эҳтимол, севги йўқдир?

—Бор! Аниқ бор!

— Шунақа дегин?

— Билганим учун ёзаман-да.

Ошнам боланинг кўзларига тикилиб қолди. Бу кўзлар беғубор, тиниқ, кўкламги ҳалқоблардай кўм-кўк эди. Унинг қорачиғлари эса иккита қуёшчадай нур сочиб турарди. Коля бурнининг учларини кафти билан ишқалаб олиб, яна болага юзланди:

— Раҳмат.

— Нега раҳмат деяпсиз? — ҳайрон бўлди бола.

— Севги учун!

Бола қиқирлади. Менинг ошнам ҳам ўзидан-ўзи қиқирлаб кула бошлади. У руҳида ғоят бир енгиллик сезиб, жон-дилидан куларди. Лекин шу пайт вужудида оғриқ сезди ва бирдан бу оғриқ йўқолди. Қаери оғриганлигини ўзи ҳам билмасди. Оғриқ тўхтаганида пайдо бўлган шодиёна бир кайфият билан у яна сабабсиз кула бошлади ва болага ўгирилиб:

— Кетдик, мороженое еймиз!— деди.

— Бўпти, кетдик! — хурсанд бўлиб кетди бола ва илк марта менинг ошнамга жиддий тикилиб қолди: «Ҳазиллашяптими ёки чиндан ҳам мороженое олиб бермоқчими?» Ўзини бу нотаниш киши мороженое билан меҳмон қилмоқчи эканлигидан ҳижолат чека бошлади.

Улар йилнинг барча фаслларида мороженое сотиладиган чорраҳага қараб борардилар. Бола йўл-йўлакай ирғишлар, менинг ошнам ҳам унинг ирғишлашига монанд равишда ирғишлар эди. Орада бир-бирларига қараб, бирдан кула бошлардилар.

— Сен башоратчи экансан! — деди ошнам.

Бола бурнини тириштирди. Сўнг бирдан мулоҳаза қилиб:

— Мен башоратчи эмасман, жуда беозор боламан, — деди.

Ошнам иккита мороженое сотиб олди. Ва улар тағин йўлга тушдилар. Улар бир-бирларидан ажралгилари келмасди. Бола ўзини мороженое билан шоҳона меҳмон қилгани учун, ошнам эса бу нотаниш бола ўзини оғир инсоний дарддан — шубҳалар дардидан кутилмаганда халос қилганлиги учун бир-бирларини қўйиб юборгилари келмасди.

Улар ёнма-ён борардилар, йўл ҳам танлашмасди. Оёқларининг остида апрель ҳалқобларининг кўм-кўк сувлари чайқалиб, атрофларга сувини сочиб қоларди. Улар иккаласи иккита — катта ва кичик — Гулливердай гўё лаънати лилипутлар флотини йўл-йўлакай тор-мор қилиб, денгиз бўйлаб одимлаб боришарди.

М. САФАРОВ таржимаси.

КПСС ПАРТИЯ ХОДИМЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВАТАНИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ТОКИО, 26 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари В. И. Конотоп бошчилигидаги КПСС партия ходимлари делегацияси бугун самолётда ватанига жўнаб кетди. Делегация Япония Социалистик партияси Марказий ижроия комитетининг таклифига биноан 19 мартдан бери Японияда меҳмон бўлди.

Делегация Японияда бўлган вақтида Япония Социалистик партияси Марказий ижроия комитетининг раиси Т. Нарита ва Япония Социалистик партияси Марказий ижроия комитетининг бош секретари М. Исибаси билан учрашди, шунингдек Япония Социалистик партияси партия ходимлари делегацияси билан музокаралар олиб борди.

Томонлар ўртоқларча дўстона вазиятда ўтган музокаралар чоғида партия иши ҳақида, иккала партия ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантириш тўғрисида ахборотлар айирбошлади.

Ҳар иккала делегация СССР билан Япония ўртасидаги мавжуд муносабатларга тааллуқли масалалар юзасидан ўз позицияларини баён қилиб, иккала мамлакат ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари янада ривожлантирилишини ҳамда тенг ҳуқуқли ўзаро фойдали ҳамкорлик кенгайтирилишини таъкидладилар.

А. А. ГРЕЧКОНИНГ ИРОҚҚА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТАМОМ БЎЛДИ

БАҒДОД, 26 март. (ТАСС). Ироқ Республикаси президенти, Революцион қўмондонлик кенгашининг раиси ва мудофаа министри маршал Аҳмад Ҳасан ал-Бакрнинг таклифига биноан бу ерда расмий дўстлик визити билан меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко бугун ватанига учиб кетди.

Аэродромда А. А. Гречкони Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг аъзоси, Ироқ Революцион қўмондонлиги кенгашининг аъзоси, саноат министри Таха ал-Жазравий, Ироқ қуролли кучлари бош штабининг бошлиғи генерал-лейтенант А. Д. Шаншал, шунингдек СССРнинг Ироқ Республикасидаги элчиси А. А. Барковский кузатиб қолдилар.

ЧТК агентлигининг хабари

ПРАГА, 26 март. (ТАСС). ЧТК агентлиги республика президенти маҳкамасининг хабарини тарқатди. Бу хабарда айтилишича, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти армия генерали Л. Свобода бетоблиги сабабли ўз ҳузурига келувчи кишиларни муайян вақтгача қабул қилмайди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Г. Гусак, дейилади хабарда, Прагадаги давлат шифохонасида республика президенти Л. Свободани бориб кўрди. У Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиуми номидан ва шахсан ўз номидан президентнинг тезроқ соғайишини тилади.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ УЧ ЙИЛИ

ДАККА, 26 март. (ТАСС мухбири). Бангладеш Халқ Республикасининг мустақиллиги эълон этилганига уч йил тўляпти. Ҳукумат ва халқ улуғ санани экономикани тиклаш, ички сиёсий аҳволни мустаҳкамлашда ва халқаро майдонда республиканинг обрўйини кўтаришдаги катта-катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқда.

27 ойлик тинч ҳаёт мобайнида озодлик уруши чоғида вайрон бўлган транспорт ва алоқа, жут саноати, тўқимачилик саноати ва бошқа саноат тармоқлари тикланди. 75 миллионли аҳолини озиқ-овқат ва кийим-кечак билан таъминлаш проблемаси асосан ҳал қилинди. Саноат министри С. Н. Ислом яқинда маълум қилдики, шу йил мамлакат ўзини қанд билан тамомила таъминлайди, чет эллардан дон келтириш бултурги йилдагига нисбатан қарийб ярим баравар камаяди.

Бангладеш бултурги йилнинг ўрталаридан бошлаб ўзининг биринчи беш йиллик планини амалга ошира бошлади, мамлакат озиқ-овқат ва бошқа моллар билан ўз-ўзини таъминлаши, аҳолини иш билан банд қилишни анча кўпайтириш, аҳоли турмуш даражасини ошириш беш йиллик план вазифаларидан ҳисобланади. Мамлакатни планли ривожлантиришга экономиканинг давлат тасаррруфига ўтказилган сектори—ҳамма саноат, страхование компаниялари ва банкларнинг 80 проценти асос қилиб олинган.

Ўз конституциясида прогрессив тараққиёт принципларини эълон қилган ёш республика халқаро майдонда халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш, тинч-тотув яшаш, мустамлакачиликни тугатиш йўлидаги озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш сиёсатини ўтказиб келмоқда. Бангладешнинг ташқи сиёсати халқаро майдонда обрў топди.

Республика ички сиёсий ҳаётни нормаллаштириш, қонунчилик ва тартибни мустаҳкамлашда ҳам катта-катта муваффақиятларга эришди. Шунга қарамай мамлакатда кенг истеъмол моллари, ёқилғи, эҳтиёт қисмлар, валюта етишмаслиги сабабидан ҳали мураккаб вазият сақланиб турибди. Малакали қадрлар етишмаслиги, саноат корхоналари собиқ эгалари билан давлат аппаратидаги собиқ амалдорларнинг саботажи, Пекин тарафдорлари бўлган реакцион унсурларнинг кўпорувчилик фаолияти бир бўлиб, экономикани ривожлантиришга тўсқинлик қилмоқда, прогрессив ўзгартишлар амалга оширилишига ҳалақит бермоқда.

Аммо Бангладеш халқи ҳамма қийинчиликларга, ички ва ташқи душманларнинг кирдикорларига қарамай, келажакка дадил қарамоқда. У ўз мустақиллиги ва экономикасини тиклаш учун курашда ўзига Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар ва Ҳиндистон берган ёрдам ҳамда мададни юксак даражада қадрлайди ва шу мамлакатлар билан дўстликка суяниб янги ҳаёт қуришга маҳкам бел боғлаган.

Н. ПОЗДНЯКОВ.

РУМИНИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУХАРЕСТ, 27 март. (ТАСС). Бу ерда Руминия Компартияси Марказий Комитетининг пленуми тамом бўлди. Пленум Руминия Социалистик Республикаси Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисидаги таклифни маъқуллади ва бу лавозимга РКП Бош секретари Николае Чаушескуни сайлашни Руминия Социалистик Республикаси Буюк миллат мажлисига тавсия қилди. РКП Марказий Комитети пленуми И. Г. Мауренинг бетоблиги туфайли РСР Министрлар Совети Раиси лавозимидан озод этиш тўғрисидаги илтимосини қондирди ва РКП Марказий Комитети ижроия комитетининг аъзоси М. Мэнескуни РСР Министрлар Совети Раиси қилиб сайлашни Руминия Буюк миллат мажлисига тавсия қилди.

ПОЛЬША ГАЗЕТАСИНИНГ ХИТОЙДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА ЁЗГАНЛАРИ

ВАРШАВА, 26 март. (ТАСС). «Хитой устида «маданий революция»нинг дастлабки ойларидаги муҳитни эслатувчи заҳарли сиёсий қўланса дуд яна пайдо бўлди. 1966—1969 йиллардаги жазавали муҳит учун жуда хос бўлган қўрқитиш ва дағдаға солишнинг таҳликали ва даҳшатли муҳити яна ҳукмрон бўлиб олди»,— деб ёзади «Тигодник демократични» ҳафталик газетаси ўзининг Хитойдаги аҳволга бағишланган мақоласида.

«Линь Бяо билан Конфуцийни танқид қилиш деб аталган машмаша,— дейилади мақолада, — Мао Цзэ-дуннинг йўлини ва унинг концепцияларини оқлаш учун бир баҳона бўлиб хизмат қилмоқда, холос. Унинг концепциялари Хитой бошига фожиали оқибатлар солган «катта сакраш»ни, бу қадар катта мамлакатда тартибсизлик чиқарган ва неча минглаб кишиларнинг қурбон бўлишига сабаб бўлган «маданий революция»ни келтириб чиқарди. Бунда гап кейинги 15 йил мобайнида ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий соҳаларда чуқур парзаларни бошлаб юборган ва мамлакатни таҳликали ички танглик ҳолатига келтириб қўйган йўлни ҳимоя қилиш тўғрисида бораётир.

Мао Цзэ-дуннинг концепциялари деб ёзади сўнгра газета, мамлакат ривожини тўхтатиб қўйди, эскилик сарқити бўлиб қолди ва Хитойнинг ривожланиш эҳтиёжларига зид келадиган бир нарсага айланди. Полигонлардаги бамисоли қўзиқориндек териб қўйилган атом бомбалари Хитойнинг иқтисодий потенциалини белгиламайди, балки беҳисоб молиявий маблағларни ўз домига тортаётган ва энг яхши техникавий кадрларни банд қилиб қўйган ҳарбий саноат билан халқ хўжалигининг ўз «кучлари»гина умид боғлашга мажбур бўлган бошқа граждан тармоқлари ўртасидаги номутаносиблик нақадар катта эканлигини кўрсатади.

Хитойдаги ҳозирги кураш, дейилади мақолада, миси чиққан маоча моделни мамлакатга тиқиштириш йўлидаги янги уринишдир.

Тобора авж олдирилаётган кампаниядан кузатилган мақсад, деб таъкидлайди «Тигодник демократични» газетаси, ҳафсала пир бўлиши кайфиятини бартараф этишдан, жамиятда кучайиб бораётган норозиликни пасайтиришдан, ўсиб бораётган оппозицияни ва қаршиликни тугатишдан иборат. Маъмурий, хўжалик ва партия кадрлари репрессиялар билан чўчитилмоқда, уларга оммавий танқид бошлаш билан ва жисмоний меҳнатда тузатиш учун «7 май мактаблари» деб аталган меҳнат лагерларига жўнатиш билан пўписа қилинмоқда.

ХХРдаги воқеалар, дейилади мақоланинг пировардида, Янцзи дарёси атрофидаги буюк бир мамлакат Мао Цзе-дун ва унинг гумашталари ёрдамида чуқур тангликка тушиб қолганлигини исботлайди.

Сингапур билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий, савдо-сотиқ ва маданий алоқалар самарали ривожланмоқда. Мана, уч йилдирки, Сингапурда Москва халқ банкининг бўлими муваффақиятли ишлаб турибди. Суратда: Москва халқ банки бўлими жойлашган бино.

В. Волков фотоси. (ТАСС).

ГРЕК ВАТАНПАРВАРЛАРИ ОЗОД ЭТИЛСИН!

Жафокаш Греция диёрида реакция яна бебошлик қилаётганлиги муносабати билан Тошкентда ўтаётган йиғилишларнинг қатнашчилари ўз ҳис-туйғуларини ифодалаб, «Грек ватанпарварлари озод этилсин!», «Элладанинг содиқ фарзандлари азоб чекаётган турмалар, қамоқ лагерларидан дарҳол чиқарилсин!» деб ҳитоб қилмоқдалар.

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонт заводи чўян қуюв цехининг эритувчиси Я. Д. Деркач 26 мартда бўлиб ўтган умумзавод йиғилишида сўзлаб бундай деди:

— Грециядаги кейинги воқеалар — прогрессив арбобларнинг кўплаб қамоққа олиниши, озодлик ва демократия курашчиларининг қаттиқ жазоланаётганлиги юрак-бағримизни ўртаб юбормоқда. Ҳарбий фашистлар хунтасининг бошлиқлари империалистик монополияларга ёқиш мақсадида зарба тиғини ўзларини халқ манфаатларининг ҳақиқий ҳимоячилари сифатида кўрсатган Греция Коммунистик партиясига қарши қаратмоқда. Биз террор ва репрессиялар дарҳол тўхтатилишини, ҳамма сиёсий маҳбуслар, шу жумладан Греция Компартиясининг раҳбар арбоблари озод этилишини қатъий талаб қиламиз.

Ғилдирак цехининг слесари Ўринбой Ҳусанбоев тепловоз-вагон заводи ёш ишчилари номидан гапириб, бундай деди:

— Афиналик маъмурлар прогрессив ёшлар ташкилотининг кўпгина раҳбарларини қамоққа ташладилар. Улар фашистлар диктатурасига қарши тобора қатъий кураш олиб бораётган ёш грек демократлари қаршилигини бўғишга уринмоқдалар. Бугун биз грециялик оға-иниларимизга, опа-сингилларимизга мурожаат қилиб: дўстлар, сиз билан биргамиз! Греция узра яна озодлик ва демократия офтоби чарақлайди! деймиз.

Октябрь революцияси номли завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари якдиллик билан қабул қилган қарорларида грек ватанпарварлари билан бирдам эканликларини билдирдилар, Грецияда демократия тикланишини талаб қилдилар.

(ЎзТАГ).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ДЕҲЛИ. Бу ерда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида биргаликда кинофильмлар яратиш соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида музокаралар бошланди.

◆ ТУНИС. Тунис билан Иордания элчилар даражасида дипломатия муносабатларини тиклаш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Араб мамлакатлари иттифоқи бош секретарининг ёрдамчиси Саид Нофал шу гапни маълум қилди.

Икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар бултурги йилнинг ёзида Фаластин проблемасини ҳал этиш хусусидаги келишмовчиликлардан кейин узилиб қолган эди.

◆ БАНГКОК. Таиланд пойтахтида намойиш қилинаётган француз давлат коллекцияси кўргазмасидан Пабло Пикассонинг икки асарини номаълум шахслар ўғирлаб кетишди.

Бу ҳодиса куппа-кундузи, залларда жуда кўп томошабинлар бутун дунёга машҳур рассомнинг 58 асарини томоша қилаётган пайтда содир бўлган.

◆ КАРОЧИ. Покистон бош министри З. А. Бхутто мамлакатда биринчи ер космик телеалоқа станциясини очди. Бу станция Карочидан 56 километр шимолда жойлашган бўлиб, Англия, Франция, ГФР, Италия, Испания, Япония, Малайзия, Индонезия, Ливан, Қувайт ва бошқа мамлакатлар билан бевосита телеграф, телефон, телекс, радио ва телевизион алоқани таъминлайди.

Алоқа Ҳинд океани устидаги орбита бўйлаб ҳаракат қилувчи ер сунъий йўлдоши орқали амалга оширилади.

Станция 1972 йилнинг 15 ноябридан бери экспериментал алоқа боғлаб турибди. У мусулмон мамлакатлари давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг Лоҳурда ўтказилган иккинчи конференцияси чоғида муҳим роль ўйнаб, кўп маълумотлар оқимини яхши қабул қилиб турди.

(ТАСС).

ЭФИОПИЯДАГИ ВАЗИЯТ

АДДИС-АБЕБА, 26 март. (ТАСС). Эфиопия пойтахти университетининг студентлари ва ўқитувчилари икки ой давом этган забастовкадан кейин яна машғулотларини бошлаб юбордилар. Аммо улар университет раҳбарлари ўқувчиларнинг талабларини бажаришини кутиб фақат бир ҳафтагина ўқишни давом эттиришларини айтдилар.

Мамлакатнинг бир қанча районларида аҳвол ҳамон кескин. Аддис-Абеба радиосининг хабар беришича, Эритрея вилоятининг маъмурий маркази бўлган Асмар шаҳрида маҳаллий идораларнинг ходимлари иш ташлаб ўз турмушлари яхшиланишини талаб қилмоқдалар. Граждан авиацияси ердаги хизмат ходимларининг иш ташлаши давом этмоқда.

ЛОНДОН, 26 март. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири хабар беради: бир группа кичик офицерлар яқинда армия сафларида ҳукуматга қарши ғалаёнларга раҳбарлик қилишда айбланиб, қамоққа олинган. Хабарда шунингдек, армия сафларида яқинда бўлиб ўтган ғалаёнларнинг асосий марказларидан бири — Дебрезейтдаги ҳарбий ҳаво базасини парашютчилар ишғол қилганлиги айтилади.

ПАРИЖ, 26 март. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги Дебрезейтда ҳарбий ҳаво базасининг ишғол қилинганлиги тўғрисида хабар бериб, бу ҳаракат қуролли кучларнинг «мўътадил» қисми «ҳарбий ҳаво кучларида радикал руҳдаги ҳарбий хизматчилар»нинг янги ғалаёнлари олдини олиш мақсадида қилинган, деб ҳисоблайди. Агентлик айни вақтда қуролли кучлар собиқ ҳукумат министрлари судга берилишини, конституциянинг қайтадан кўриб чиқилишини ва дарҳол ер ислоҳоти ўтказилишини якдиллик билан талаб қилмоқдалар, деб таъкидлайди.

Ўзбекистон Ахборот

ҚАРДОШЛАРИМИЗ МАКТУБИДАН

ФИЛАТЕЛИЯ

«ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН»

МОСКВА. СССР Алоқа министрлиги Алишер Навоийнинг асарларига бағишланган конвертлар ишлаб чиқаришни давом эттирмоқда. Шоирнинг «Лайли ва Мажнун», «Фарҳод ва Ширин» достонларига бағишланган рангли расмли конвертлар жуда нафис ишланганди. Алишер Навоий сиймоси акс эттирилган марка 1942 йилда шоирнинг 500 йиллик юбилейига атаб чиқарилганди. Кейинги йилларда унинг ҳайкали тасвирланган марка ва конвертлар ҳам чиқарилди. Яқинда бундай расмли конвертлар қайта нашр этилди.

И. ВАКС.

КИНО

КЎРГАЗМАЛИ ҚЎЛЛАНМА

ЛЕНИНГРАД. Шаҳардаги Экран-кўргазмали қўлланмалар фабрикасида йилига мингга яқин номда 3 миллиондан зиёд фильм ишлаб чиқарилади ва мамлакатимизнинг турли ерларига жўнатилади. Бу фильмлар қурувчиларга, пахтакорларга, озиқ-овқат саноати ходимларига, педагог ва спортчиларга, қолаверса халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилаётганлар учун мўлжалланган. Фабрикада бу йил ҳам ранг-баранг мавзуларда кўргазмали кинолентaлар ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Жумладан «Йўл белгилари», «Ҳар бир механизатор нимани билиши керак?», «Ғилдиракда ёмғир» каби мавзулардаги фильмларни суратга олиш ниҳоясига етказилмоқда. Фабрика маҳсулотларидан дастлабкилари ҳисобида республикамиз пойтахтига жисмоний тарбиянинг янги комплекси — ГТОга бағишланган фильм жўнатиладиган бўлди.

Р. СОБИТОВ.

СЕМИНАР

ПЎЛАТГА ИШЛОВ БЕРУВЧИЛАР

ЧЕЛЯБИНСК. Ленин комсомоли номли политехника институтида Бутуниттифоқ «Минмонтажспецстрой» ташаббуси билан металлга ишлов бериш усталари — конструкторлар семинари ўтказилди. Мазкур йиғинда мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан мутахассислар иштирок этди. Улар орасида ўзбекистонлик вакиллар ҳам бор. Конструкторлар металлга замонавий усулда ишлов бериш муаммолари ҳақида суҳбатлар тинглашди. «Конструкциянинг янги кўринишлари», «Металлга ишлов беришда янгича ҳисоблаш методи» каби мавзуларда ўзаро ўртоқлашдилар. Семинар қатнашчилари бундай йиғинни ҳар йили ўтказиб туришга қарор қилишди.

Н. КРОХИН.

РЕМОНТ

БУЮРТМА АСОСИДА

ОЛМАОТА. Баҳорги дала ишлари бошланиши билан тракторларнинг эҳтиёт қисмларига эҳтиёж ортади. Буни яхши билган Олмаотадаги «Поршен» заводи коллективи эҳтиёт қисмларни буюртма асосида турли республикаларга муддатида етказиб беряпти. «Т-4» тракторига мўлжалланган 10 мингта поршен Ўрта Осиё республикаларига жўнатилди. Завод коллективи тракторнинг бундай зарур қисмини ишлаб чиқариш бўйича планни ортиғи билан бажармоқда. Заводда тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили бўйича муқобил план қабул қилинган.

Ғ. МАРАЛБОЕВ.

РАССОМЛИК

«ГУЛЛАГАН ЎЗБЕКИСТОН»

МОСКВА. Пойтахтлик мўйқалам усталарининг серқуёш ўлканинг меҳнатчилари ва республика гўзал табиатини акс эттирувчи асарлари муносиб тақдирланди. Айниқса рассом А. Древин яратган «Шоир Ғафур Ғулом» портрети юқори баҳоланди. Ҳамид Олимжонга бағишланган асарнинг муаллифи В. Стекольчиков ҳам фахрий дипломга лойиқ бўлди. Булардан ташқари, ўтган йилги асарлари учун фахрий ёрлиқ ва дипломлар билан тақдирланганлар орасида Н. Никоновнинг «Самарқанд — Шердор» панорамаси эътиборга лойиқ деб топилди. А. Макаровнинг «Гуллаган Ўзбекистон» полотноси кўпчиликка манзур бўлди.

С. КОСТИРКО.

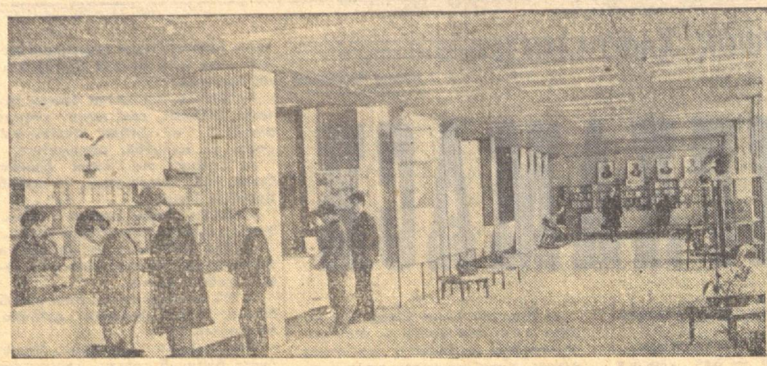

ТОШКЕНТ. Беруний кўчасида катта китоб магазини очилди. У турли бўлимлардан иборат бўлиб, исталган бадиий, болалар адабиётлари, техникага оид китоблар, дарсликлар, турли плакатларни сотиб олиш мумкин. Суратларда: магазиннинг ички кўриниши.

И. Глауберзон фотолари.

ИЛМИЙ-МЕТОДИК КЕНГАШ

Куни кеча Тошкент Қишлоқ хўжалиги институтида стабил азот-15 нинг агрохимия, қишлоқ хўжалиги микробиологияси, тупроқшунослик ва ўсимликлар физиологияси тадқиқотларида қўлланилишига доир Бутуниттифоқ илмий-методик кенгаш иш бошлади. Кенгаш В. И. Ленин номли Ленин орденли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академияси, унинг Ўрта Осиё бўлими, Тошкент қишлоқ хўжалиги ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институти томонидан чақирилган.

Кенгашда партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг ундан кейинги Пленумлари қарорлари асосида қишлоқ хўжалигида азотдан самарали фойдаланишга қаратилган 70 дан ортиқ доклад тингланади. Кенгашни Ленин номидаги Ленин орденли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги Фанлари академиясининг Бош илмий котиби Г. С. Муромцев очди. Ўрта Осиёнинг суғориладиган ерларида азотдан фойдаланиш ҳақида профессор А. Имомалиевнинг доклади тингланди. Профессор Н. А. Сапожникованинг доклади қишлоқ хўжалигида азот-15 қўлланилиб ўтказилган тажрибаларнинг якунлари ва бу борадаги галдаги вазифаларга қаратилди.

Илмий-методик кенгаш 29 мартгача давом этади.

Фан ва техника янгиликлари

ЗОҒОРАБАЛИҚ ТЕЗ ЎСЯПТИ

Сунъий сув ҳавзалари йилдан-йилга ортиб боряпти. Маълумки, сув юзаси қанча кенг бўлса, ундан сувнинг буғланиши шунча кўп бўлади. Бу жараённинг олдини олиш мумкинми? Агар сув юзасига ёғли кислоталар ёки спирт пуркалса у ҳолда буғланишни 50 процентга камайтириш мумкин экан. Буғланишга иссиқлик қанча кам сарфланса, сув ҳавзаларида ҳарорат шунча юқори бўлади. Бу эса ўз навбатида балиқларни урчитиш имкониятини беради.

Олимлар қуйидагича тажриба ўтказдилар: зоғорабалиқларни иккита кўлда урчитишди. Биринчи кўлга керакли моддалар пуркалди. Шундай қилиб, буғланишнинг олди олинди. Ҳар икки кўлда шароитлар бир хилда бўлди. Орадан юз кун ўтгач, зоғорабалиқлар ушланиб, оғирлиги тортиб кўрилди. Моддалар пуркалган кўлдаги балиқнинг оғирлиги назоратдаги кўлда боқилган балиққа нисбатан 42 процент кўп чиқди. Олимларнинг фикрига кўра, сувдаги спиртли плёнка балиқларга ва бошқа жониворларга ҳеч қандай зарарли таъсир кўрсатмас экан.

ЯШИЛ «БЕЛБОҒ»

1500 километр узунликдаги «яшил девор» Саҳрои Кабир қум тепаларининг йўлини тўсишига кўп вақт қолмади. Бу «яшил девор» бутун Жазоир бўйлаб давом этади. Дарахтлар қумларнинг ҳаракатини тўхтатиб, улар ҳафидан икки-уч миллион гектар майдонни ҳимоя қилади. Олимлар «яшил «белбоғ» шу район тупроғини эрозиядан тўла сақлаб қолади ва юзага қўшимча ерларни ўзлаштириш мумкин», деб тахмин қилмоқдалар. Бу лойиҳа шу йилнинг кузидан бошлаб амалга оширилади.

ҲИМОЯ МОСЛАМАЛАРИ

Ўт ўчирувчи, пайвандчи ё бўлмаса юқори ҳавозалардаги қурувчини кўрганимизда дарҳол танийимиз. Унинг кийими касб-корини эслатиб туради, ишлашда қулайлик яратади. Ишчи кийимлари — коржоманинг сифатини яхшилаш бежирим қилиш, шунингдек саноат корхоналарида қўл келадиган ҳимоя мосламаларидан унумли фойдаланишга эътибор берилаётганлигининг боиси ҳам шунда. Ҳар бир касб устаси ёки ҳунармандининг ўзига хос белгили ҳимоя мосламалари ва ишчи кийимлари ҳозирча Тошкентда ягона магазиндан топилади.

Бу; «Узглавместснабсбит» Тошкент конторасининг майда улгуржи савдо — ҳимоя мосламалари магазини бўлиб, шу кунларда ҳар қачонгидан гавжум. Магазинда ишчи коржомалари ва ҳимоя мосламалари бўйича кўргазма ташкил қилинган. Қатор ойнаванд шкафларга хўжалигимизнинг турли соҳаларида меҳнат қилаётган, касб-кори ва мутахассислиги ҳар хил бўлган кишиларга мўлжалланган ишчи кийимлари, сақлагич кўзойнаклар ва белбоғлар, ниқоблар, оёқ кийимлари, қалпоқлар, противогазлар тартиб билан териб қўйилган. Қозиқларда пазандалар, врачлар, пайвандчилар учун мўлжалланган кийим-кечаклар осиғлиқ. Кўргазма очилишидан илгари ҳимоя мосламалари ва ишчи кийимлари бўйича конференция ўтказилди.

Республикамизнинг турли еридан келган саноат корхоналарининг вакиллари ишчи коржомаларининг сифати, ҳимоя мосламаларининг қулайлиги, ташқи кўриниши меҳнаткашларнинг дидига мос қилиб тайёрланиши ҳақида ўзаро фикрлашдилар. Конференция қатнашчилари бундай кўргазмаларни мазкур магазиннинг областлардаги бўлимларида ҳам уюштириш таклифини киритишди. Ишчи кийимларини сув ўтмас, ўт олмас ҳамда ювиш осон бўлган газламалардан тайёрлашга алоҳида эътибор берилди. Ҳимоя мосламалари ва ишчи коржомалари бўйича уюштирилган майда улгуржи савдо кўргазмаси март ойининг охиригача давом этади.

ТОШКЕНТ. Дилором Юсупова бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасининг аъзолари устки трикотаж буюмлар фабрикасида илғорлардан ҳисобланади. Улар беш йилликни бу йил бажариш арафасида туришибди. Дилоромнинг ўзи эса коммунистик меҳнат зарбдори деган номни олишга сазовор бўлди. Суратда: Д. Юсупова.

Ж. Тўраев фотоси.

БОҒЛАР ЯНАДА КЕНГАЯДИ

Фарғона областининг ҳар бир хўжалигида кўчат ўтказиш, янги боғлар барпо этиш ишлари қизғин боряпти. Мактаблар, ўқув юртлари, корхона ва муассасалар коллективлари ҳам бу ишга астойдил киришдилар

Бу йил областда ҳар қачонгидан ҳам кўп — 9,5 миллион туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экилади. Шундан бир миллиондан кўпроғи сархил навли мева кўчатларидир. Область районларида шунингдек, янгидан 199 гектар боғ-роғлар, 316 гектар янги узумзорлар барпо этилади. Қўқон ўрмон хўжалиги «Риштон» совхозида 40 гектар ёнғоқзор барпо этмоқда.

Ипак қуртига мустаҳкам озуқа базаси яратишга бу йил алоҳида эътибор берилмоқда. Баҳор мавсумида 4,5 миллион тупдан зиёд тут кўчатлари ўтқазилади. Ҳозир тут кўчатлари ўтқазиш қизғин бормоқда.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Концерт. 19.05 — Халқ контроли экрани. 19.25 — «Ахборот». 19.40 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.10 — Ўн минут музика. 20.20 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.00 — «Ахборот». 21.20 — Ёш ижрочилар концерти. 22.00 — «Вақт». 22.30 — «Дўстлик экрани». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.50 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Санъат ғунчалари. 10.40 — Мультфильм. 11.10 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.15 — МОСКВА. 18.45 — Шахмат мактаби. 19.15 — Янгиликлар. 19.25 — Мультфильм. 19.40 — Жанговар постда (Тошкент). 20.10 — **Римский-Корсаков** (бадиий фильм). 22.00 — Ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг республика слёти давом этмоқда (Тошкент). 22.30 — Театрлар ёш артистлари кўригининг лауреатлари. 23.30 — Музикали кўрсатув. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильмлар. 20.10 — Белгиловчи йил вахтасида. 20.35 — **Оқ карвон** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 28/III да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Концерт** (кечқурун, билетлар сотилган), 29/III да **Этик кийган мушук**, (кундузи), **Севги ва қилич** (кечқурун), 30/III да **Севги тумори** (кундуз ва кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/III да **Йўқолган узук** (кундуз ва кечқурун), 29/III да **Абу Райҳон Беруний** (кундузи), **Оқшомдан тушгача** (кечқурун), 30/III да **Йўқолган узук** (кундузи), **Комиссия** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 28/III да **Ҳижрон** (кундузи), **Ажаб савдолар** (кечқурун), 29/III да **Навоий Астрободда** (кундузи), **Хотинимнинг эри** (кечқурун), 30/III да **Ужарлар** (кундузи), **Ҳижрон** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **ҚОЗОҚ ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ** (19.30).

КИНО

Ҳаёт манбаи — САНЪАТ САРОЙИ, «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Нодирабегим — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Россия салтанатининг тожи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (10.00).

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

29 март
кеч соат 7 да
**ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
М. АШРАФИЙ**

«СЕВГИ ВА ҚИЛИЧ»

3 парда, 6 кўринишли балет.

ДИРИЖЕР — СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти, Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти, Жавоҳарлаъл Неру ва Жамол Абдул Носир номидаги халқаро мукофотларнинг лауреати, профессор **Мухтор АШРАФИЙ.**

ПОСТАНОВКАЧИ БАЛЕТМЕЙСТЕР — Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати **Николай МАРКАРЬЯНЦ.**

РАССОМ — Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофотининг лауреати **Туйғун ШОРАҲИМОВ.**

СССР халқ артисти **Бернора ҚОРИЕВА** ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Виталий ВАСИЛЬЕВ**лар қатнашадилар.

Билетлар сотилмоқда.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ 1974 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Гидрогеология, машинашунослик ва машина деталлари, қишлоқ хўжалик машиналари, гидравлика ва инженерлик гидрологияси, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш, қишлоқ хўжалик машиналари ва қуролларининг эксплуатацияси ва ремонт қилиш, гидротехника иншоотлари, асос, пойдевор ва ер ости қурилмалари, қурилиш ишлаб чиқариш технологияси ва қурилишни ташкил қилиш, суғориладиган ерлар ва мелиорация, сиёсий иқтисод, экономика, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш ва бошқаришни ташкил қилиш, шаҳар қурилиши, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари яшайдиган районларни планлаштириш.

АСПИРАНТУРАГА КИРУВЧИЛАР: махсус фандан, КПСС тарихидан ва олий ўқув юртлари программаси бўйича чет тилларининг биридан кириш имтиҳони топширадилар.

Кирувчилар: ариза, тасдиқланган диплом нусхаси (ҳамда олий ўқув юртини тугатганлиги тўғрисидаги илова), 6х9 см. ҳажмдаги 2 дона ва 3х4 см. ҳажмдаги 3 дона фотосурат билан кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа, таржимаи ҳоли, сўнгги иш жойидан характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма (тасдиқланган), соғлиғи тўғрисидаги 286 формадаги медицина справкаси, эълон қилинган илмий асарлари, ихтиролари, тажриба конструкторлик ишлари рўйхати ва улар тўғрисидаги фикрлар, эълон қилинган ишлари бўлмаган кишилар танлаган мутахассислиги бўйича рефератлари (докладларини) топширишлари лозим.

Кириш имтиҳонларига рухсат берилганларга тайёрланиш ва топшириш учун иш жойидан иш ҳақи сақланган ҳолда 30 календарь куни отпуска берилади.

Иш жойидан — ўқув юрти, илмий тадқиқот муассасаларига бориб-келиш учун маоши сақланмаган ҳолда қўшимча отпуска берилади.

ҲУЖЖАТЛАР — 1974 ЙИЛ 1 СЕНТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари 15 сентябрдан бошланади.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент шаҳар, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уйга юборилсин. Телефон — 33-99-98 қўшимча 04.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТХОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Айрим газетхонлардан «Биз бехабар қолиб, ўз вақтида «Қишлоқ ҳақиқати» газетасига ёзила олмадик, унга ҳозирги пайтда ҳам обуна бўлиш мумкинми?» — деган мазмунда хатлар олмоқдамиз. Мазкур ўртоқларга жавоб қуйидагича:

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИГА ҲОЗИР ҲАМ, ЙИЛ БУЙИ ҲАМ ОБУНА ДАВОМ ЭТАДИ. Агар Сиз апрель ойида обуна бўлсангиз, май ойидан бошлаб газетани мунтазам ола бошлайсиз. Обуна баҳоси 3 ойга 1 сўм 50 тийин, ярим йилга 3 сўм.

Обуна «Союзпечать»нинг жойлардаги ҳамма бўлимларида қабул қилинмоқда.

„Қизил дафтар“ сигналлари

Одамлар осмон турнасиз, шунқорсиз қолишига, йўлбарс, оқ айиқлар ҳалок бўлиб кетишига йўл қўя олмайдилар. Ернинг ноёб жониворларини сақлаш ва кўпайтириш мақсадида СССР табиатининг «Қизил дафтари» таъсис этилди. Дафтарда шу мавжудотлар алоҳида ҳисобга олиб борилади.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг коллегияси шу ҳақда қарор қабул қилди. «Қизил дафтар» тўғрисидаги Низом-нобуд бўлиб кетаётган, йўқолиб бораётган ва ноёб сутэмарлар, паррандалар, судралувчилар, сувда ҳам, қуруқликда ҳам яшовчилар, балиқлар, умуртқасиз ва олий ўсимлик турларининг ўзига хос рўйхати тасдиқланди.

...Министрлик табиатни қўриқлаш давлат инспекциясининг бошлиғи В. Д. Денисов бизга мана шу ғалати дафтарни кўрсатди. Зарҳал ҳарфлар билан ёзилган бу қизил дафтарнинг саҳифалари ағдарма календарь варақларига ўхшаш чиқариб олинадиган қилиб тўпланган. Бу жуда қулайдир. Маълумотлар эскирса уларни осонгина янгилаб қўйиш мумкин. Бирон тур тикланса дафтарда унинг тўғрисида ортиқ ҳеч нарса қолмайди: текстни ҳам, тарқалиш картасини ҳам, фотосуратини ҳам кўрмайсиз. Дафтарнинг саҳифалари қанчалик кўп йўқолиб бориб, дафтар қанчалик топқалашиб борса, шунча яхши бўлади, албатта.

Биринчи «боб»ни ўқиймиз. Маълумотлари қимматли, қизиқарли. Масалан, реликт чайкани олайлик. У ердаги энг қадимги қушлардан бири. Бу чайка 1929 йилгача зоологлар қўлига бирон марта ҳам тушмай яшай олди. Бугунги кунда ҳам бундай чайкалар яшайдиган атиги иккитагина жой бор: Қозоғистонда Олакўл билан Чита областида Торей кўллари. Бу қушларнинг қаерга бориб қишлаши ҳозиргача жумбоқ бўлиб турибди.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

— Ўсимлик ва ҳайвонотни сақлаш проблемаси жаҳоннинг ҳамма ерида одамларнинг энг муҳим ва мураккаб ташвишларидан бири бўлиб турибди, — дейди Виктор Дмитриевич, — кейинги 150 йил мобайнида юздан ошиқ ҳайвонот тури ер юзидан йўқолиб кетди. 600 хил ҳайвон ва қушларнинг тамомила қирилиб кетиш хавфи бор.

Албатта, одамлар шуларнинг қисматига қизиқадилар. Табиат ва табиий ресурсларни қўриқлаш халқаро союзи кўп йиллардан бери планета табиатининг «Қизил дафтари»ни тутиб бормоқда. Биздаги дафтар ҳам ўшанга ўхшатиб тутилди.

Мамлакатда юздан ошиқ қўриқхона, минг-минглаб маҳаллий заказниклар бор, «осойишталик зоналари»нинг сон-саноғи йўқ. Шуларга қарамай, турли сабабларга кўра бир қанча жойларда ўсимлик ва ҳайвонот тугаб бормоқда. Олимлар камида 80 хил парранда ва сут эмизувчиларни ноёб ва йўқолиб бораётганлар категориясига киритадилар. 50 хилдан ошиғи шошилинч қўриқлаш чораларини тақозо этади.

Ўрта Осиёда йўлбарс ва гепард йўқолиб кетди дейиш мумкин. Қизил бўри тобора камроқ учрамоқда, жайрон ва Бухоро кийиклари жуда камайиб кетди... Бизда Узоқ Шарқ оқ лайлаги, дрофа, пушти чайка, казарка тобора камайиб бормоқда... Ботаниклар 150 га яқин ноёб ва йўқолиб бораётган ўсимлик турлари бор дейдилар.

Мамлакатда «Қизил дафтар» жорий этилиши давлат ташкилотлари, илмий ташкилотлар ва жамоат ташкилотларининг мана шу проблемаларга эътиборини кучайтиради. Дафтар саҳифалари табиат посбонлари ва дўстларига қаердан ким ташвиш сигнали бераётганлигини билдиради. Шунда одамлар дарҳол ёрдамга келадилар. Эртанги кунда авлодларимиз ёввойи ҳайвонот ва ўсимликлар генетик фонди турларидан қайси йўналишда фойдаланишларини бугун биз билмаймизку. Шу сабабдан ҳам уларни келгуси авлодлар учун албатта пухта қўриқлаб бормоқ лозим.

Табиатни қўриқлаш марказий лабораториясининг коллективи «Қизил дафтар»ни тутиб боради. Жонажон табиатнинг қадр-қимматига етадиган ҳамма кишилар унга ёрдам бермоғи лозим.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС мухбири.

Москва.

Н. С. ХЎЖАЕВА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг инструктори Нафиса Содиқовна Хўжаева оғир касалликдан кейин шу йил 27 мартда вафот этди.

Н. С. Хўжаева 1939 йилда, Тошкент шаҳрида хизматчи оиласида туғилди. Меҳнат фаолиятини Тошкент шаҳар 1-клиника касалхонасида 1958 йилда медицина хамшираси бўлиб ишлашдан бошлади. У 1961 йилдан 1965 йилгача комсомол ишларида — Октябрь район комсомол комитетининг инструктори, Тошкент шаҳар комсомол комитетининг сектор мудири ва Тошкент область комсомол комитетининг инструктори бўлди. Н. С. Хўжаева 1965 йилдан то умрининг охиригача Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг инструктори бўлиб ишлади.

Н. С. Хўжаева ҳамма лавозимларда ўзининг бутун куч ва билимини топширилган ишларни адо этишга сарфлади, меҳнатсеварлик, камтарлик ва меҳрибонлик намуналарини кўрсатди.

Ажойиб меҳнаткаш, принципиал ходим, меҳрибон ва зийрак ўртоғимиз Нафиса Содиқовна Хўжаеванинг порлоқ хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети аппаратининг партия ва касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратининг масъул ходими **Нафиса Содиқовна ХУЖАЕВА**нинг бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳуманинг оиласи ҳамда қариндош-уруғларига таъзия билдирадилар.

Ўзбекистон радиоси коллективи мухбир Х. Абдувалиевга отаси **Абдували ҒОШМАТОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Р. 01348 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А.—73.